

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ

Сливка С.С.

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та філософії права
Навчально-наукового Інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»*

Четвертий день створення світу людина сприймає інколи критично що до першого дня (у перший день лише був початок творення небесних тіл). Це породжує нові антиномії, які посилюються внаслідок пізнання нових законів, *законів Сонячної системи*. Відбулося завершення формування Космосу.

Уявна небесна сфера містить у собі сонце, місяць, зорі, планети, малі тіла Сонячної системи і галактики. Сонце як центральне тіло Сонячної системи є розжареною плазмовою кулею (в ядрі протікають термоядерні реакції) і найближчою зорею (жовта зоря) до Землі. Місяць світиться відбитими сонячними променями, тому він є мертвим світом. Він є єдиним природним супутником Землі, на якому відсутня атмосфера. Його ґрунт є поверхневим шаром уламкового матеріалу, який сформований внаслідок процесів, пов'язаних з метеорним і мікрометеорним бомбардуванням поверхні (дроблення, перенос, агрегації, плавлення й випаровування речовини). Зоря – це масивне гаряче космічне тіло, яке випромінює світло і має всередині джерело енергії. Зорі є сукупністю світлових явищ в атмосфері, пов'язаних зі сходом чи заходом Сонця. Зорі утворюються з розріджених газопилових хмар. Вони бувають різної величини, є зорі, які в тисячі разів більші від Сонця. Кількість зір постійно змінюється, в цілому, їх більше від $4 \cdot 10^{11}$. Планета – холодне порівняно із зорею космічне тіло, що обертається навколо зорі й світиться її відбитими променями. Планети діляться на дві групи: земна група (Меркурій, Венера, Земля, Марс, де є важкі хімічні елементи і гарячі металеві ядра) і планети – гіганти (Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун), які не мають твердої поверхні, але мають гарячі надра і за хімічним складом нагадують зорі. Деякі планети мають супутники: Марс

– 2 шт., Юпітер – 63 шт., Сатурн – 62 шт. і систему кілець, Уран – 27 і темні кільця, Нептун – 13 і кільця. До малих тіл Сонячної системи належать: астероїди (зореподібні) – більше 500 тис. шт., метеори та метеорити (падаючі зорі астероїдного походження), які утворені із космічного пилу, метеоритні тіла (боліди, списи), комети (з довгим хвостом) як крижане ядро, планети – карлики. Усі планети світяться відбитим сонячним промінням, тому краще видно ту планету, яка ближче розташована до Землі і повернута до нас денна, освітлена півкуля. Галактика – це космічна система з великої кількості старих і молодих зір (від 10^8 до 10^{12}). Сюди ж входять сузір'я (зоряні скупчення – Овен, Рак, Тілець і т. д.), пилові й газові туманності, розсіяний газ й пил. Точна кількість галактик не встановлена (більше 100 мільярдів). Сонячна система перебуває у галактиці під назвою Чумацький (Молочний) Шлях, у якій налічується понад 150 млрд. зір.

У Сонячній системі діють чотири фундаментальні сили природи: сила тяжіння, електромагнітна сила, слабка ядерна взаємодія, сильна ядерна взаємодія [23, с. 338 – 339]. Ці сили керують рухом зір і галактик, утримують їх у Всесвіті. Для людини не до кінця зрозумілим є питання безмежності, скінченості Всесвіту, зближення галактик під дією гравітаційної сили (трагедія Всесвіту, яка іменується «тепловою смертю»). Звідси випливають ще одні антиномії природно-правових норм.

На небі існує чіткий порядок із рухом небесних світил. Зокрема планети рухаються своїми орбітами навколо Сонця. Тобто є наявним закон руху планет. Навколо планет (крім Венери і Меркурія) рухаються свої супутники. Крім того, навколо одних зір обертаються інші зорі й планети. Три закони Кеплера визначають форму орбіти і швидкість руху планет Сонячної системи, обчислюються й періоди обертання навколо Сонця. Важливо те, що зміна обертання параметрів природних космічних тіл у Всесвіті не допустима. Тому існує чітко встановлений умовний «танець» природи із трьома космічними швидкостями.

Слід зазначити, що Сонячна система має надзвичайно потужну енергію (енергію з неба, космічну енергію), яка передається на Землю. Вся енергія в основному походить від Сонця завдяки термоядерним

реакціям у його надрах (термоядерний синтез – холодний і гарячий, лазерний синтез). Великий енергетичний ефект міститься у бульбашковому синтезі (сонолюмінесценція). В енергії ядерного синтезу криється таємниця зірок, оскільки зірки стискають водень, а його природне запалення дає потужну енергію. Земля не у всіх місцях отримує однакову сонячну енергію. Тому не дивно про існування в окремих регіонах нафти, вугілля як частково концентрованого сонячного світла, енергії, яку увібрали в себе рослини й тварини давніше. Але освітлення (енергія) від зір й галактик є не меншим від освітлення та енергії, які випромінює Сонце. Хоча зорі розташовані в мільйон разів далі, ніж Сонце, але окремі зорі випромінюють більше енергії від Сонця (наочно це видно за світністю зорі). Для прикладу можна навести вибух атомної бомби в космосі; падіння астероїдів на Землю супроводжується виділенням енергії, яка еквівалентна мільйонам атомних бомб.

Антиномії сприйняття природно-правових норм виникають також із таємниць небесних явищ, незважаючи на те, що у Всесвіті функціонують єдині закони щодо землі і неба. Ці великі таємниці неба породжують таємницю життя людини: все наявне в космосі, мапи зоряного неба. Небесні координати скеровані на розум людини, який породжує в такий спосіб антропологію права. Крім того, людина без енергії Сонця, енергії космосу (аналогічно як без енергії землі) не може жити повноцінно або взагалі не може існувати. Адже вся біосфера, життя існують завдяки сонячній енергії, корпускулярному випромінюванню. У разі великої активності цього випромінювання виникають магнітні бурі, які впливають на фізичний стан людини, урожай сільськогосподарських культур, різних епідемій і т.д. Завдяки Сонячній системі здійснюється передача інформації клітинам людського організму. Під впливом іонізуючих випромінювань, ультрафіолетових хвиль виникають різноманітні зміни (мутації), але за їхнього збільшення це призводить до захворювання організму.

На зміну епохи енергетики (XX ст.) прийшла епоха магнетизму (XXI ст.) з новим джерелом енергії – сонячна енергія з відкритого космосу (поряд з енергією вітру, води, водневої), тобто енергія ядерного синтезу, яка ґрунтується на відновлюваних технологіях. Тобто людина

приспосовується використовувати закони Сонячної енергії у своїй життєдіяльності і викопної енергії (нафта, вугілля, газ) повністю перейти на споживання термоядерної енергії – це основне джерело електричної енергії в майбутньому. Пізнання розщеплення атому привело до розуміння сили, що освітлюють небеса, розкривають таємницю світіння зірок і застосування цих явищ для будівництва нового двигуна, що працює на невичерпній енергії.

Отже, природні закони Сонячної системи, своєрідний «танець» природи людина використовує у космічній технології для запуску космічних кораблів, штучних супутників землі, космічних станцій. Так, мікрохвильова ракета, газова гармата, природні ресурси Місяця (лід, мінерали) є недалекими майбутніми технологіями. Завдяки штучному утворенню антиелектронів, антипротонів (тобто антиматерії), будівництву космічних сонячних електростанцій (які передаватимуть енергію на Землю) і використанню космонавтики в цілому (космічні засоби зв'язку, космічні мобільні телефони, телебачення, інтернет, метеорологія, геологія, навігація) людство планує перейти з планетарної цивілізації у зоряну, а згодом галактичну. Зрозуміло, що інформаційна революція ще попереду, що інтернет на тепер перебуває на початковому етапі, що природничі науки мають перспективу, але мудрість людини в галузі природного права повинна випереджувати космічні технології, а також нанотехнології (найдрібніші мільярдні частинки технологій), щоб уникнути «зоряного чи біологічного Чорнобиля – 2». Не потрібно доводити, що зміна цивілізацій є найбільшою небезпекою (хоча ще не стримано сигналів від іншої розумної цивілізації), що породжує жорстокість, фундаменталізм, гоніння за матеріальним (бізнес в космосі) та інші негативні явища, що негативно впливає на духовні структури Всесвіту і може призвести до прискорення загибелі.

-
1. Сливка С.С. Проблеми філософії права: [навч. посіб.] / С.С. Сливка. – Львів: Ліга-Прес, 2014. – 160 с.
  2. Сливка С.С. Канонічне право: [навч. посіб.] / С.С. Сливка. – К., 2013. – 232 с.
  3. Сливка С.С. Філософія права: [навч. посіб.] / С.С. Сливка. – К., 2012. – 256 с.